

Total No. of Printed Pages—7

3 SEM TDC SOC G 1

2 0 1 4

(November)

SOCIOLOGY

(General)

Course : 301

(Techniques of Social Research)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়া শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×8=8

Choose the correct answer from the following :

(a) সামাজিক জৰীপে মূলতঃ অধ্যয়ন কৰে

Social survey studied mainly

(i) সমাজৰ জৰুৰী সমস্যাসমূহ

emergency problems of the society

(ii) সাধাৰণ সমস্যাসমূহ

general problems

(iii) স্থায়ী সমস্যাসমূহ

permanent problems

- (b) “সামাজিক জৰীপ হ’ল এটা প্ৰক্ৰিয়া যাৰ দ্বাৰা এটা সম্প্ৰদায়ৰ সামাজিক সংৰচনা আৰু কাৰ্য প্ৰণালীৰ ওপৰত পৰিমাণবোধক তথ্য সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি।” উক্তিটো কোনে কৰিছিল ?

“Social survey is a process by which quantitative facts are collected about the social aspect of a community’s position and activities.” Who said this?

- (i) গোড্ আৰু হাট্

Goode and Hatt

- (ii) মাৰ্ক আব্ৰান্চ

Mark Abrans

- (iii) পি. ভি. ইয়ঙ

P. V. Young

- (c) *Scientific Method and Social Research* গ্ৰন্থখন কোনে ৰচনা কৰিছিল ?

Who wrote the book, *Scientific Method and Social Research*?

- (i) বি. এন. ঘোষ

B. N. Ghose

- (ii) পি. ভি. ইয়ঙ

P. V. Young

- (iii) চি. আৰ. কোঠাৰী

C. R. Kothari

- (d) নমুনা অধ্যয়নৰ মূল উৎস হৈছে

The chief source of case study method is

- (i) ব্যক্তিগত নথিপত্ৰ

personal documents

- (ii) ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন

field study

- (iii) জনসংখ্যা অধ্যয়ন

population study

- (e) সামাজিক গৱেষণাৰ মূল উদ্দেশ্য হৈছে

The chief aim of the social research is

- (i) প্ৰকল্পৰ গঠন

formulation of hypothesis

- (ii) প্ৰকল্পৰ পৰীক্ষা

testing of hypothesis

- (iii) প্ৰাক্ অধ্যয়ন

pilot study

- (f) “নমুনা হ’ল এটা বৃহৎ সমূহৰ সৰু সমষ্টি।” উক্তিটো কাৰ ?

“A sample as the name implies is smaller representative of a large whole.” Who said this?

- (i) পি. ভি. ইয়ঙ

P. V. Young

- (ii) গোড় আৰু হাট
Goode and Hatt
- (iii) হেনৰি এইচ. গ্যাৰেট
Henry H. Garret

(g) “গৱেষণা অভিকল্প এটা কোনো হেৰফেৰ নোহোৱাকৈ অনুকৰণ কৰিবলগীয়া স্থিৰ আঁচনি নহয়। বৰং ই হ’ল গৱেষণাক সঠিক পথত আগবাঢ়ি যাবলৈ মনত ৰাখিবলগীয়া কিছুমান নিৰ্দেশনাহে।” উক্তিটো কোনে কৈছিল?

“A research design is not a highly specific plan to follow without deviation, but rather a series of guide posts to keep one headed in the right direction.” Who said this?

- (i) চি. আৰ. কোঠাৰী
C. R. Kothari
- (ii) ই. এ. সাচমান
E. A. Suchman
- (iii) পি. ভি. ইয়ঙ
P. V. Young

(h) *Methods of Social Research* গ্ৰন্থখন কোনে ৰচনা কৰিছিল?

Who wrote the book, *Methods of Social Research*?

- (i) বি. এন. ঘোষ
B. N. Ghose

- (ii) ডি. ডোলে
D. Doley
- (iii) উইলিয়াম জে. গোড় আৰু পি. কে. হাট
William J. Goode and P. K. Hatt

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা (প্ৰতিটো 150 শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write on any *four* of the following in brief (**within 150 words** each) :

- (a) সামাজিক জৰীপৰ উদ্দেশ্য
Objectives of social survey
- (b) বৰ্ণনাত্মক গৱেষণা অভিকল্প
Descriptive research design
- (c) নমুনা বাছনিৰ গুৰুত্ব
Importance of sampling method
- (d) সাক্ষাৎকাৰ সূচী
Interview schedule
- (e) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতি
Scientific method
- (f) নমুনা অধ্যয়ন
Case study

3. তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো 500 শব্দৰ ভিতৰত) : $14 \times 4 = 56$

Answer any four questions from the following (within 500 words each) :

- (a) সামাজিক গৱেষণা বুলিলে কি বুজা? সামাজিক গৱেষণাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

What do you mean by social research? Analyze the aims and objectives of social research.

- (b) গৱেষণা প্ৰকল্পৰ সংজ্ঞা দিয়া। সামাজিক গৱেষণাত প্ৰকল্পৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা।

Define hypothesis. Explain the importance of hypothesis in social research.

- (c) অন্বেষণী বা উদ্ঘাটনমূলক অভিকল্প মানে কি? এই অভিকল্প প্ৰস্তুত কৰোঁতে কেনেধৰণৰ পদক্ষেপ ল'ব লাগে?

What is exploratory research design? Mention the basic steps in preparation of an exploratory research design.

- (d) পৰ্যবেক্ষণ মানে কি? সামাজিক গৱেষণাত পৰ্যবেক্ষণৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

What is observation? Discuss the importance of observation in social research.

- (e) সামাজিক গৱেষণাত পৰিসংখ্যাৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the uses of statistics in social research.

- (f) গৱেষণাৰ প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুতিৰ সাধাৰণ নীতিসমূহ পৰ্যালোচনা কৰা।

Elucidate the general principles for preparation of research report.

***